

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 1-ej popołudniu z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Biura Redakcji i Administracji ulica Podwale 3. — Ekspedycja miejscowa i zamiejscowa ul. Chorążczyzna 81. Egzemplarze gazety do nabycia w Ekspedycji ul. Chorążczyzna 81, w biurze dzienników S. Sokółowski i Ska Jagiellońska 7, w biurach dzienników i trafikach. — Listy należy frankować. Reklamacje otwarte wolne od opłaty. — Konto P.K.O. Nr. 141.690. Telefon Redakcji Nr. 192. — Telefon Administracji Nr. 73.

Cena egzemplarza w miejscu i na prowincji

20 Nk.

PRENUMERATA:

we Lwowie bez dostawy	400	Nk.
we Lwowie z dostawą	500	Nk.
z przesyłką pocztową w Polsce	500	Nk.
z przesyłką pocztową w innych państwach	600	Nk.

Wszystkie ogłoszenia przyjmuje Administracja „Gazety Lwowskiej”, Lwów, ulica Podwale 3, w godzinach od 8-2 i 5-7 i biuro S. Sokółowski i Ska, ulica Jagiellońska 7.

Konstytuanta warszawska.

(NIEKTÓRE RYSY CHARAKTERYSTYCZNE.)

I.

Instytucje i wyobrażenia, zgromadzenia i jednostki mają kolejno okresy poczęcia wzrostu, dojrzałości i zaniku. Nie się wyłamać nie może z tego wiekuistego roku idei i wypadków, który nazywamy ewolucją. I jeżeli instytucja lub człowiek spełnił swoje zadanie, jeżeli pozostawił trwałe dzieła lub przynajmniej znaczniejsze ślady w życiu publicznym, to mogą zejść z widowni w poczuciu spełnienia swego obowiązku, w przekonaniu, że historia wymierzy im sprawiedliwość, na którą tak często nie mogą się zdobyć współcześni.

Sejm warszawski, czyli nasza Konstytuanta dobiega już trzeciego roku życia, zgromadziła się bowiem po raz pierwszy w połowie lutego 1919 r. Jak na konstytuanta, jest to wyjątkowo długi okres trytu. Głównie zadaniem tych reprezentacji polega na uchwaleniu ustawy zasadniczej, czyli karty konstytucyjnej i rozważaniu się. Tak też było najchętniej w państwach nowożytnych. — Wprawdzie nasz Sejm czteroletni radził długo i za długo nad reorganizacją Rzeczypospolitej i uchwaleniem konstytucji 3-go maja, ale na jakieś jego usprawiedliwienie przytoczyć można, że ten Sejm w połowie swego istnienia odnowił się przez zdwojenie liczby posłów, że technika prawodawcza nie miała wtedy dotychczasowego stopnia jasności i precyzji, że opinia publiczna z trudnością przyswajała sobie nowoczesne pojęcia o państwie, które w znacznym stopniu urzeczywistniła ustawa majowa.

Obradujące jednocześnie z Sejmem czteroletnim Zgromadzenie narodowe francuskie (1789 do 1791) — dokonało w ciągu lat dwu całkowitej przebudowy starego królestwa francuskiego, zniszcło instytucje feudalne i absolutyzm, i zastąpiło je ustrojem demokratycznym, dało krajowi nowe prawodawstwo, sądownictwo, administrację, publiczną, skarbowość itd. Zgromadzenie narodowe uchwaliło też we wrześniu roku 1791 konstytucję monarchiczną, która dawała Francji instytucje liberalne i zabezpieczała dwa najważniejsze warunki pomyślności narodowej: swobodę i porządek. To Zgromadzenie, w którym stan trzeci sięgnął po kierownictwo państwem, dowiodło dużej siły promozumu, chroniąc Francję z jednej strony przed zamachami emigracji, usiłującej obalić zdobycze rewolucji z drugiej zaś strony, trzymając w karchach demagogię, pchającą kraj do krwawych orgii.

Konstytuanta warszawska obradowała i rozprawiała bardzo powoli, nosiła za długo w swym łonie owoc, zwany konstytucją, 17-go marca 1921 roku, dlatego też chybiła efektu i celu, jakie wielkie akty wywierają powinny na zewnątrz i na wewnątrz. Jeżeliby konstytucja była ogłoszona w pierwszych miesiącach sesji sejmowej, gdy niektórzy ludzie, kółka lub grupy spodziewały się od naszego Zgromadzenia prawodawczego rzeczy nadzwyczajnych, gdy oczekiwano, że wyjdzie stamtąd mądrość i roztropność narodu, zaradzi wszystkim plagom wskrzeszonego państwa — wtedy konstytucja mogłaby być wywołac wrażenie duże i dodatnie, byłaby poruszyła uświadomienie publiczną, stałaby się czynnikiem psychologicznym w polityce narodowej, faktem wielkiego znaczenia.

Piekło repatrjacji przedmiotem obrad Sejmu.

Warszawa. (PAT). Posiedzenie 238 Sejmu. Na wstępie marszałek oznajmia, że, w miejsce p. ks. Władysława Krzanowskiego, który zrzekł się mandatu, wszedł p. Pawlik, a w miejsce zmarłego p. rabina Haiperna p. Mendelsohn.

W pierwszym czytaniu odesłano do komisji ustawę o obowiązku odstępowania na rzecz państwa zwierząt pociagowych i wozów, oraz ustawę w sprawie uznania języka polskiego za język państwowy.

Dalsze obrady w sprawie pragmatyki i ograniczenia władz dyscyplinarnych spadły z porządku dziennego, ponieważ w komisji nieuzgodniono jeszcze brzmienia ustawy.

Z porządku dziennego p. Hartglas (sion.) imieniem komisji zdał sprawę z ustawy o dostarczaniu lokali dla sądów polsko.

Ustawę przyjęto w drugim i trzecim czytaniu.

Ustawa o służbie domowej. W Polsce mamy 600.000 służby domowej.

Z kolei p. Kaczyński imieniem komisji referował ustawę o służbie domowej. Statystyka wy-

kazuje, że w Rzeczypospolitej znajduje się około 600.000 służby domowej, a dotychczas nie było ustawy, normującej jej obowiązki i prawa, oraz stosunek do pracodawców. Wskutek tego służba domowa czuła się upośledzoną w porównaniu z innymi kategoriami pracowników. Komisja obrony pracy po rozpatrzeniu wniosków i przedłożyła rządowych, przedkłada obecnie projekt ustawy o służbie domowej. Nowa ustawa znosi dotychczasowy sposób rejestracji służby jako krzywoprzysięstwa. Art. 13. ustawy przewiduje wypadki, w których słuźbodawca ma prawo uważać umowę za bezwzględnie rozwiązana bez poprzedniego wypowiedzenia, a nadto wypadki, w których służba może opuścić miejsce bez wypowiedzenia służby ze swej strony. Czas pracy nie może przekroczyć 12 godzin na dobę. Wynagrodzenie powinno być wypłacane regularnie. Ustawa w rozdziale V. przewiduje ochronę zdrowia służby, zakazuje używania kobiet i młodocianych do dźwigania ciężarów i wykonywania ciężkich robót. W razie choroby słuźbego, pracodawca obowiązany jest do dnia mu opieki i poruszenia kosztów leczenia przez 3 tygodnie. Ustawa zakazuje przyjmowanie do służby dzieci poniżej lat 15. Młodocianci mają pracować o godzinie mniej niż dorośli. Według ustawy stara się dać służbie domowej porównywalnie minimum praw koniecznych, winno równocześnie wszyskie dotychczasowe przywile-

Spóźniwszy się o dwa lata z przyjściem na świat, wypełnione niedorzecznościami, rozstrojeniem administracji państwowej, niepoietem marnotrawstwem grosza publicznego, nieuctwem rządzących i rządzących, konstytucja — mówimy — chybiła doraźnego efektu, dzieli los rzeczy spóźnionych, musiałaby się dopiero w praktyce wylegitymować, że posiada wartość sama przez się, że stała się czynnikiem prawa, rozwoju i siły narodowej.

Sejm warszawski nie miał korzystać z przywileju, jaki mu wytworzył szereg wielkich zdarzeń historycznych. Przedstawicielstwo narodowe, zgromadzone w stolicy wskrzeszonego państwa po długiej i fatalnej przerwie, jaka nastąpiła 7. września 1831 r., gdy z upadkiem powstania listopadowego i kapitulacją Warszawy, dawny Sejm wyciągnął wraz z wojskiem za granicę lub rozprószył się po kraju, przedstawicielstwo Polski demokratyczno-ludowej mogłoby było otoczyć się powagą i urokiem, gdyby było zrozumiało historyczny i psychologiczny charakter chwili, nie str-

ciło uroku nowości. Konstytuanta warszawska mogła mieć okres swego romantyzmu, ale natychmiast po otwarciu, zawisł nad nią zły duch żółtej demagogii, rozterki stronnictwa, omyłkowego obywatela, gminnych wyzwiązków, i nad warzą społeczeństwa. Skandaliczne i brutalne zachowania w Sejmie i na trybunie wielu posłów — (szczególnie p. Kowalski), obniżyły od razu poziom naszego młodego parlamentu, odebrały mu godność i dostojność, mogącą być takim obwarowaniem w pierwszej fazie restauracji państwowej. Przewlekłe i nużące częstotliwość plwotkowania, jednostajna i nużąca gadanina stansowa — nasze dziedzictwo w części przejęte po dawnych pokoleniach po sejmach i sejmikach starej Rzeczypospolitej w części zaś pochodzące od rządów rozbiorowych, zwłaszcza rosyjskiego, które postawił sobie za cel zniszczenie Polski, przewzięciem przez demoralizację i ogłupienie narodu.

Bolesław Lutenski.

Znajdujące się w Lublinie

Omnibusy, Furgony, Platformy i Wozy taborowe

deda sprzedane w drodze przetargu w Ekspedycji Oddziału Likwidacji Domobu Tronka-wego w Lublinie, smach D. O. G.

Szczegóły patrz: „**DEMObIL**“ ZESZYT 15-TY.

Termin składania ofert 21. grudnia 1921 r.

obowiązujące w różnych dzielnicach Rzeczypospolitej.

P. Bańka — stwierdza również, że stosunek pracodawców do służby domowej był dotychczas bardzo często niernormalny i niesprawiedliwy, a przedłożona ustawa w znacznej mierze łagodzi dotychczasową niesprawiedliwość. Dla służby należy stworzyć zakłady, w których uczyłaby się swego zawodu i swoich obowiązków. Służbie należy zabezpieczyć utrzymanie na starość i wogóle uczynić znośniejszym, aniżeli obecny stosunek pracodawcy do służki.

P. Moraczewska — wyraża nadzieję, że ustawa przejdzie w Izbie jednogłośnie, gdyż jest to minimum, co na razie dać możemy tej kategorii pracowników. Jakkolwiek ustawa zawiera jeszcze wiele braków — to jednak z uznaniem powitać ją należy jako znaczny krok naprzód — zwłaszcza zaś postanowienie zakazujące przyjmowania do służby dzieci poniżej lat 15. Zniesienie książki służbowej i obowiązek higienicznego pomieszczenia służby powitać należy z uznaniem.

P. Góralski — wyraża przekonanie, że ustawa zawiera bardzo wiele nieдорęczności i wnosi o odesłanie przedłożenia do komisji prawniczej — oraz opieki społecznej.

Odrutny los repatriantów.

Pomoc natychmiast konieczna.

Przystąpiono do sprawy

zaopatrzenia w żywność uchodźców powracających do kraju z Rosji.

P. Szewczyk wyjaśnia, że sprawa repatriacji była już w lipcu br. krytyczną, obecnie zaś jest wprost zastraszającą tak, że o niej piszą już nawet wszystkie dzienniki. Dotychczasowe zarządzenia rządu są niewystarczające, repatriacja jest dzika, około 15.000 ludzi znajduje się w barakach, repatriantów przewozi się w wozach towarowych, nieogrzewanych, szerzy się wśród nich tyfus plamisty, dzieci z kąpieli wracają boso i obdarte. Ludność skarży się, iż każdemu, kto nie dał łapówki, wyrzuca się bagaże z pociągu. Brak budynków dla repatriantów, brak nawet słomy. Winna temu niezaradność rządu, gdyż budynki z pewnością się znalazły. Należałoby także uruchomić warsztaty pracy. Także i szkolnictwo jest w zaniedbaniu. Co do środków żywności, panuje powszechnie ogromne narzekanie, brak już nawet nie tylko gorącej wody, ale i zimnej. A przytem zważyć należy, że wśród repatriantów uwijają się agitatorzy bolszewicy, którzy im ciągle mówią: „Chcieliście wrócić do Polski, macie w tej Polsce raj”. Wobec tego wszystkie kresy mogą się stać dla nas groźne. Rezolucja komisji opieki społecznej wzywa Ministerstwo skarbu do udzielenia znacznie wyższych kredytów na doraźną pomoc dla repatriantów przez uruchomienie warsztatów pracy, zakładanie szkół i przytułków dla dzieci i starców itp.

P. Rottermund: Ze wschodu otrzymamy nie ferment a epidemję. Dziś już połowa urzędników zapadła na tyfus plamisty. W kaliskiem powstało już nowe ognisko tej choroby. Komisja zdrowia stwierdziła różne nadużycia i postawiła szereg rezolucji. Rząd zawiesił już w czynnościach winnych urzędników, a obecnie powinien ich surowo ukarać za przekroczenia.

Co mówi Minister pracy i opieki.

Minister pracy i opieki społecznej p. Darowski: Dopiero po stwierdzeniu rzeczy na miejscu uzyskano potrzebne kredyty, wszelką akcję paraliżuje zła wola strony przeciwnej. Partje reemigrantów powracały już w roku 1917 i już wówczas były one traktowane przez stronę przeciwną jako materiał agitacyjny, a komuniści polscy w Rosji byli największym wrogiem repatriantów. Przytrzymywano pociągi z nimi przez całe miesiące, starano się ich rozgoryczać, twierdząc, że dzieje się to z winy rządu polskiego. Do dziś dnia pod tym względem nic się nie zmieniło. Obecnie zwrotem ku lepszemu jest przeniesienie punktu przeladowania do stacji Stolpce, gdzie są dogodne baraki. Wobec udzielenia środków przez

Ministra skarbu, dalsze ulepszenia są w toku między innymi rozszerzono także pojemność baraków. Niesłuszne jest składanie całkowitej winy na rząd za stan, w jakim znajdują się repatrianci, Rosja wysłała ludzi chorych fizycznie, zniszczonych, złamanych przeciwnościami życia. Przewóz emigrantów utrudnia jeszcze i to, że wiozą oni ze sobą olbrzymie bagaże. Niedomagania powiększa ta okoliczność, że cały ciężar pracy spoczywa na rządzie, któremu nie przychodzą z pomocą żadne organizacje społeczne, choć współdziałanie społeczeństwa byłoby bardzo wskazane. Pomocy finansowej udzieliło tylko towarzystwo amerykańskie, wobec otrzymania zaś kredytów, rząd uczynił wszystko, co było możliwe.

Minister Michałowski przyznaje, że nic nie zrobiono — ale za to obecnego Rządu winić nie można.

Minister skarbu Michałowski stwierdza, że w tej sprawie dotąd właściwie nic nie zrobiono, ponieważ wymaga ona olbrzymich funduszy. Często koniecznością jest odpowiednia kontrola — aby pieniądze były celowo i rozumnie użyte. Trzeba więc było zorganizować kontrolę zużycia funduszy. Będąc osobiście z Ministrem Darowskim na miejscu zarządzaliśmy 19 dużych robót inwestycyjnych i natychmiastowe ich wykonanie. — Obejrzelismy wszystko, wysłuchaliśmy wszystkich i osobiście mam sumienie spokojne.

Jeżeli nie wszystko da się wykonać natychmiast, jak budowa baraków, szpitali, stać dla żywienia, to jest to rzeczą zrozumiałą, że w ciągu paru dni więcej zrobić nie można było, ale, że to Ministra winić nie można. Następnie zarządzono dokładną lustrację na podstawie pełnomocnictw otrzymanych z Rady Ministrów 29. października. — Rząd zatem zadanie swoje spełnił w zupełności. Byłoby wprawdzie lepiej, gdyby się to wszystko było stało w lecie, ale za to obecnego Rządu do odpowiedzialności pociągnąć nie można.

Czy Minister Grabski miał prawo wypłacić posłowi Sobańskiemu 8000 funtów sterl. z funduszu dyspozycyjnego.

W dalszym ciągu wczorajszego posiedzenia Sejmu

w sprawie urzędowania b. ministra skarbu p. Władysława Grabskiego.

P. Dębski uzasadniając nagłość wniosku w sprawie pożyczki udzielonej p. Sobańskiemu, stwierdza, że fakty w tej sprawie nie są kwestionowane. P. Sobański jako pierwszą ratę otrzymał około 10.000 funtów szterlingów, co na dzisiejszą walutę wynosi około 120.000.000 mk. Jedynie co do okoliczności towarzyszących są różne wersje: jedni twierdzą, że pożyczkę dano z funduszy, jakie ma do dyspozycji minister skarbu, drudzy zaś, że z funduszu dyspozycyjnego ministerstwa spraw zagranicznych, który to fundusz został z tego powodu powiększony. Następna rata pożyczki nie została już wypłacona przez ministra Steczkowskiego. Pewien odłam prasy twierdzi, że p. Sobański był dobrodziejem narodu polskiego. Jeżeli tak, to rząd ówczesny mógł mieć odwagę, aby sprawę przedłożył sejmowi do uchwały. P. Sobański jako poseł polski otrzymał tę pożyczkę pod zastaw swego majątku, rzeczoznawcy zaś podobno stwierdzili, że majątek ten bynajmniej nie dorównuje tej sumie. Mowca nie wchodzi w tej chwili w kwestię zasług p. Sobańskiego, ale domaga się jedynie od rządu odpowiedzi na pytanie, czy istotnie były minister skarbu Grabski udzielił p. Sobańskiemu tak znacznej pożyczki, a jeżeli tak, czy nie uważa za wskazane pociągnąć za to do odpowiedzialności p. Grabskiego.

Minister skarbu Michałowski: We wrześniu roku 1920 ówczesny minister spraw zagranicznych p.

Da sze b. lasno wazne dty obrupnych stosunkow.

P. Maciejewicz oświadcza, że przemówienie Ministra Michałowskiego znacznie go uspokoiło. — nie może się jednak zgodzić z wywodami Ministra Darowskiego.

Powracających wyladowuje się na mrozie w polu, a za to odpowiedzialność ponosi minister opieki, który o tej opiece nie pomyślał w czasie odpowiednim. Wysyłaniem repatriantów zajmują się w Rosji nie konsulaty polskie, ale organizacje rosyjskie, odbierające im dokumenty, aby następnie za tymi dokumentami wysyłać agitatorów do Polski. Należy zwrócić uwagę, że przybywających wyzyskują jakieś indywidua w mundurach, co ich jeszcze bardziej rozgorycza. Mowca stwierdza, że nic nie zostało przewidziane i przygotowane na powrót tych nieszczęśliwych.

Minister Darowski składa winę na sowisty.

Minister pracy i opieki społecznej Darowski zaznacza, że nie chce się bronić, przypomina jednak, że zrobił wszystko, co do niego należało. Repatriacja mogłaby się wprawdzie odbywać szybciej ale gdzie chodzi o walkę z epidemiami, o kwarantannę itp. tam przychodzą do głosu inne urzędy. Choć p. Maciejewicz widzi winę jedynie po stronie mowcy. — Minister powołuje się na to, że nawet prasa prawicowa stwierdza, iż wśród repatriantów powraca wielu niemających prawa do obywatelstwa polskiego. Wielu wraca do nas także z powodu głodu panującego w Rosji, czemu rząd musi się sprzeciwić. Cała praca powinna się była przygotować w lecie, ale spietrzyły się tak wielkie przeszkody, że wstrzymały one rozpoczętą akcję. Nie pomogą tu nawet miliardy, dopóki z takiej strony nie będzie dobrej woli, ale właśnie tu zależy na zamęcie u nas, albowiem na tem stoi ich polityka.

W głosowaniu przyjęto rezolucję komisji i na sprawie nagłości wniosku p. Szewczyka.

Sapieha, wypłacił p. Sobańskiemu kwotę 8.000 funtów szterlingów dla ułatwienia p. Sobańskiemu wywiązania się z obowiązków, zaciągniętych w czasie jego pracy na terenie londyńskim z ramienia komitetu narodowego w Paryżu. Kwotę powyższą wypłacono z funduszu dyspozycyjnego ministerstwa spraw zagranicznych, który z tego powodu został powiększony w drodze dodatku kredytowego. Kwota ta stanowiła wówczas 6.960.000 mk. i została następnie zabezpieczona na hipotecę majątku p. Sobańskiego, zapomocą zapisu kaucyjnego na PKKP. na kwotę 10.000.000 mk. Następnie zaś dodatkowo jeszcze na 15.000.000 mk., razem przeto na 25.000.000 mk. Jako termin zwrotu naznaczony został dzień 31. marca 1921. Minister spraw zagranicznych i minister skarbu oświadczyli skłonność zwrócenia p. Sobańskiemu wydatków poniesionych w interesie państwa, o ile byłyby należycie udokumentowane. Ponieważ p. Sobański nie miał płynnej gotówki, przeto po rokowaniach ze skarbem — zgodzono się na propozycję spłaty długu, który wynosił razem z procentami 8.288 funtów, przez instytucję bankową. Na propozycję ministerstwo skarbu nie otrzymało odpowiedzi. Zażądałem bezzwłocznego ściągnięcia w drodze sądowej z majątku p. Sobańskiego, udzielonego mu kredytu. Dodaje do tego następujący stan majątku p. Sobańskiego. Obciążenie on 2.943 morgów, w tem 1/3 lasów. Szacunek Towarzystwa kredytowego ziemskiego w roku 1921 obliczył wartość majątku na 2.681.846 mk. Wartość rzeczywista, o ile słyszałem, wynosi około 200.000.000 do 240.000.000 mk.

P. Władysław Grabski: Udzieliłem pożyczki posłowi polskiemu na zapłacenie jego długów, za-

ciągniętych podczas urzędowania w Londynie nie z powodu lekkomyślności i nie dla zysku, lecz dla pokrycia zobowiązań, zaciągniętych podczas pełnienia funkcji dla państwa polskiego. (P. Dębski: Odzież taka ustawa?) Nie było też w tym nic nie konstytucyjnego, gdyż kredyty dyspozycyjne są właśnie przeznaczone na tego rodzaju wydatki, gdzie interes państwa tego wymaga.

W głosowaniu nagłosem jednomyślnie przyjęto, a sprawę odesłano do komisji budżetowej.

Następne posiedzenia począwszy od poniedziałku odbywać się będą podzielnie.

Z Rady Ministrów.

Rada Ministrów na wczorajszym posiedzeniu postanowiła utworzyć przy Ministerstwie przemysłu i handlu Departament dla spraw górniczych, przyjęła wniosek w sprawie ujednostajnienia opodatkowania na obszarze Rzeczypospolitej, wniosek ujednostajnienia ograniczeń w sprawach spadkowych na ziemiach wschodnich, wniosek o rozciągnięcie mocy obowiązującej art. 33 dekretu o miarach na obszarze h. dzielnicy pruskiej oraz wniosek w sprawie rozciągnięcia przymusu weterynaryjnego na ziemie wschodnie.

Rehabilitacja p. Skulskiego.

Na wczorajszym posiedzeniu Sejmu Marszałek ogłosił następująco:

wyrok sądu honorowego

w sprawie p. Skulskiego przeciw p. Bagińskiemu. Zarzuty uczynione p. Skulskiemu przez p. Bagińskiego uznano za nieuzasadnione i niezgodne z rzeczywistym stanem rzeczy. P. Skulskiego niesłusznie skrzywdzono.

P. Skulski jako Minister spraw wewnętrznych w sprawie z kupu koni dla policji

na terenach przyfrontowych i etapowych, nie tylko nie umożliwił komunikacji nadzury, lecz zarządził jaknajenergiczniejsze dochodzenia przeciwko winnym i zerwał stosunki z dostawcami, gdy się dowiedział, że jeden z nich jest jego powinowatym, a sprawę przekaż sądowi. Postępowanie Ministra Skulskiego było zatem bez zarzutu. Co do p. Bagińskiego sąd stwierdził, że na podstawie pogłosek w prasie i innych wiadomości, mógł mieć i miał prawo czuć się zaniepokojonym i niewątpliwie działał w dobrej wierze, ale tych pogłosek należycie nie sprawdził. Sąd uchwalił, by odczytano ten wyrok na plenum.

Z muzyki.

„Eugeniusza Oniegina” najokazalsze i niezawodnie najbardziej popularne dzieło operowe P. Czajkowskiego, wznowiono w teatrze miejskim na dniu 1. b. m. z nową przeważnie obsadą ról w sposób bardzo staranny. — Udamy ten wieczór przerwał — choćby na chwilę — rażąca dotąd jednorodność naszego repertuaru operowego i nastąpił bałucie dyrygenta B. Wolstina sposobność do większego popisu: zespoły wokalne i orkiestralne, precyzyjnie wykonane, wypadły efektownie, a koncertowa przygrywka w rytmie polonezowym zaskarbiła temu artystycznemu kierownikowi sporo rzetelnie zasłużonych oklasków.

Artyści wykonujący partie solowe wywiązali się tym razem — niema! bez wyjątku — doskonale ze swych zadań. Na pierwszym miejscu wymienić należy śpiew p. Argasńskiej-Chomowskiej (Tatiana), wykazujący dawno już uznane zalety wzorno prowadzonej kantyleny i piękno dźwięku; dzielnie sekundowała tej artystce w mniejszej pod względem rozmiarów partii Olga p. Helena Green. Onegin w interpretacji p. A. Wiśniewskiego nie stanął może — gdy chodzi o wyzyskanie aktywności — zwiastując efektów swej roli — na planie pierwszorzędny, a śpiew, nadzwyczajny tylko poprawny, również nie podkreślał dostatecznie dramatycznych momentów tej partii, w całości jednak stanowił kreację, której nie można odmówić uznania.

Największe bezsprzeczne sukcesy wokalne odniósł wykonawca partii Leńskiego p. Michał Prawdzic. Piękny, chwilami imponujący tenor te-

Nowe rozruchy w Berlinie. Tłum rabuje sklepy.

Berlin. (PAT.). W dniu wczorajszym przyszło pomownie do zaburzeń politycznych połączonej z rabunkami sklepów zwłaszcza w północnej stronie Berlina.

Berlin. (PAT.). W godzinach popołudniowych przyszło w Netzkolu pod Berlinem do poważnych zaburzeń: tłum demonstrantów, składający się

przeważnie z bezrobotnych przeciągał ulicami i napadał na sklepy i kawiarnie.

Berlin. (AW.). Onegdaj przyszło do rozruchów wywołanych przez bezrobotnych, którzy domagali się od miasta poparcia materialnego i należycie bytu. Oszczędzono sprzęt sklepów. Policja aresztowała 110 demonstrantów.

Szkodliwa rozbieżność.

Czytamy we „Wpředzie”: „Główny wydział Tow. „Proświta” we Lwowie podaje do wiadomości wszystkim swoim filiom, czytelnikom i członkom, że Województwo lwowskie zabroniło re-skryptom L. 5607/Pr. zbiórki na „Dar Proświty” na swoim terytorjum, a Województwa stanisławowskie i tarnopolskie — wbrew orzeczeniu Województwa lwowskiego nie zakazały na swych terytorjach takiej zbiórki. Liczba re-skryptu tarnopolskiego Województwa 2698/Pr. z datą 2. grudnia 1921, a stanisławowskiego L. 1878/Pr. z datą 3. grudnia 1921 r.”

Lakoniczna ta notatka wiele daje do myślenia. Nie jesteśmy powołani do rozstrzygnięcia, o ile Towarzystwu „Proświta” należało lub nie należało pozwolić na urządzenie zbiórki dla swych celów. Jednak uderzać musi rozbieżność opinii Województw małopolskich, z których jedno w tej samej sprawie zajmuje wprost przeciwnie stanowisko, niż dwa inne. Muszą przecież znaleźć się co do kwestji tak ważnej, jak stanowisko władz małopolskich w stosunku do ludności ruskiej, jakieś ogólne wytyczne, które ujednoliciłyby sposób postępowania. Wprowadzanie indywidualizmu w dziedzinie polityki państwowej i wynikająca stąd, jak w dawnym wypadku rozbieżność uważamy za szkodliwą w wysokim stopniu. Rzeczona dziwnie światło na stanowisko władz krajowych wobec władzy państwowej i obniża tem samem powagę Rządu centralnego.

Nie podawajmy wrogom bronii do ręki.

Unifikacja administracji h. dzielnicy pruskiej.

(Korespondencja „Gazety Lwowskiej”).

Poznań, 1. grudnia 1921.

Według uchwały Rady Ministrów nastąpić ma z dniem 1. stycznia r. 1922 unifikacja administracji h. dzielnicy pruskiej, w tem znaczeniu, że w miejsce Ministerstwa h. dzielnicy pruskiej, które przedstawiać będzie, obokna poszczególne działy administracji, zatwierdzone dotychczas przez to Ministerstwo — resortowe Ministerstwa w Warszawie.

Ogólnego schematu, według którego to przejęcie przez poszczególne Ministerstwa, ma nastąpić, dotychczas nie opracowano, gdyż w każdym dziale administracji panują stosunki odmienne, wymagające specjalnego ujęcia. W grę wchodzi tutaj także sprawa natury personalnej, jak znacząca ilość urzędników w poszczególnych działach, techniczne trudności, ba wprost niemożliwość przeniesienia się większej liczby urzędników do Warszawy z powodu braku mieszkań i t. p.

Na razie więc każde Ministerstwo opracowuje pod tym względem swój plan specjalny.

Przebywa tutaj delegat Ministerstwa Zdrowia Publicznego prof. dr. Tadeusz Hilarski, w sprawie unifikacji administracji sanitarnej. Przesłano do niego w miejsce dotychczasowego Departamentu Zdrowia Publicznego Ministerstwa h. dzielnicy pruskiej, zostanie stworzony na okres przejściowy Departament dla h. dzielnicy pruskiej Ministerstwa Zdrowia Publicznego z siedzibą na razie w Poznaniu.

D.

go artysty porwał słuchaczy kilkakrotnie, a najintensywniej podczas sceny na balu, która wywarła istotnie głębsze wrażenie. Bardzo muzykalnie, i jakkolwiek z małym przejęciem się, odspiewał swą arię p. H. Horner (Gremisz) a dobrymi wykonawcami mniejszych ról nazwać można panów: Sieroszewskiego i Hussa, (niezagannego przedstawiciela Triqueta). Zewnętrzna wystawa opery Czajkowskiego nie pozostawiała nic do życzenia, jedynie z urządzeniem sypialnego pokoju Tatiany trudno się pogodzić. Przypuszczam, że nawet bez nerwowego niepokoju spowodowanego afektem miłosnym biedna Tatiana mogłaby na tem łóżku spędzić noc bezsenno...

„Onegin”, jedno z najpiękniejszych dzieł genialnego i pomysłowego twórcy narodowej opery rosyjskiej, utrzyma się niewątpliwie po ostatnim sukcesie czas dłuższy na programie opery lwowskiej.

Urządzony przez Towarzystwo walki z gruźlicą niedzielny koncert w sali teatru miejskiego wypadł świetnie. Trudno zaiste o program bardziej zajmujący jak koncerty skrzypcowe Beethovena (D—dur op. 61) — i Czajkowskiego (D—dur op. 35) — wykonane przez wirtuozka, — którego gra opiewuje te dzieła nietylko technicznie, lecz uwytłumia za pomocą uduchowionej interpretacji klasycznej, posagowe piękno pierwszego utworu i oparty na pomysłowości metodyki czar drugiego nowoczesnego dzieła. Tym artystą zasłużonym, któremu zawdzięczamy krótkie chwile prawdziwego zadowolenia, był p. Aleksander Mogilewski, profesor konserwatorium moskiew-

skiego, skrzypek pierwszorzędny. Intonacja jego zasadniczo — jak wiadomo — warunek wirtuozostwa skrzypcowego) jest po większej części niezwykłą, ma wydatny, a technika urągająca wszelkim trudnościom.

Ze p. Mogilewski szczyścić się może temi zaletami, o tem przekonała słuchaczy w pierwszej liuji interpretacja koncertu Czajkowskiego, pełna zrozumienia, ognistego temperamentu i waleczności, w całości porywająca, a miejscami olśniewająca nawet andyfortian. Stylowe odegranie Bachu „Ciacony”, stanęło również na wirtuozostwie poziomie, w mniejszym nieco stopniu odzwiercając wysoki wymóg dzieła interpretacja młodego Beethovena, cokolwiek „blada” z powodu przesadnego może wykluczenia z niej przejawów romantyzmu, zanadto „formalistka” w swym sposobie graniczącym o obojętność, i mniejsze poświęcenie temu wyjątkowemu, niż inne ustępy w grze Mogilewskiego. Reasumując wszystkie wrażenia, za pomocą okazały sukces tego koncertanta, znakomitego „młodego doświadczonego”, wykonawcy dzieł należących do literatury nowoczesnej, a przede wszystkim Czajkowskiego, jednego z filarów rosyjskiego sztuki koncertowej.

P. Mogilewskiego darzono po każdej chwili programi rzęsiwymi oklaskami, nie wyłączając z tych dowodów uznania dyr. Józefa Leirera, pod którego kierownictwem orkiestra teatralna wywiązała się dość dyskretnie, rytmicznie i w całości mniejszej z akompaniamentem i wszelkich „aktów” w koncertach skrzypcowych.

Fr. Neulhauser.

50.000 wagonów dla Polski.

Otrzymaliśmy je od Niemców.

Ministerstwo kolei żelaznych komunikuje, że z dniem 5. b.m. rozpoczęło się

formalne przejmowanie od Niemiec taboru kolejowego,

przyznanego Polsce art. 371 traktatu wersalskiego, a to przez komisję międzysojuszniczą w Berlinie pod przewodnictwem majora japońskiego.

Oдноśnie

wagony znajdują się już w Polsce,

jednakże dotąd nie były one prawną własnością Polski i dlatego użytkowanie ich nie mogło być takie, jakiem będzie od chwili, gdy staną się bezsporną własnością polską. Wskutek rozprószenia

wagonów towarowych po Polsce i niemożności wycofania ich z ruchu dla dokonania odbioru — czynności te potrwać kilka miesięcy. Czynności odbiorcze sprawować będzie 25 komisji w różnych miejscowościach Polski, złożonych z Polaków i Niemców, pozostających pod kierunkiem centralnej komisji przy Ministerstwie kolei żelaznej. Dla informacji dodaje się, że

odbiór obejmie około 50.000 wagonów.

Odbiór parowozów i wagonów osobowych jest już na ukończeniu. Sprawa przydziału taboru kolejowego b. monarchii austriackiej jest jeszcze w stadium przygotowawczym z powodu trudności wywołanych interesami państw sukcesyjnych.

KRONIKA.

Kalendarz: Czwartek 8 grudnia. Rz.-kat.: N. Początek M.P. — Gr.-kat.: Klymента p. — Słowiańska: Boguwola.

Piątek, 9 grudnia. Rz.-kat.: Leohadji i W. — Gr.-kat.: Aypa. — Słowiański: Wiesława.

Nasz feljeton. Bezpośrednio po ukończeniu powieści „W przestworzu“, rozpoczęta w dniach najbliższych druk powieści oryginalnej p. t.: „Tancerka pióra Majora Błkowskiej. Autorka to czytelniczka „Gazety Lwowskiej“ nie obca, zawsze przez nich witana z sympatią i uznaniem. Najnowsza jej powieść posiada wszystkie walory literackie, jakie krytyka podnosiła już w dawniejszych literatury utworach p. Bańkowskiej, poruszającej się w środowisku przez nią malowanemu interesująco i barwnie, z pełną, nieczem nie trępowaną swobodą, umiejającą prowadzić doza lekkimi i wykwintnymi. „Tancerka“ od pierwszego rozdziału przykuwa do siebie uwagę czytelnika, który fabułę rozwijającą się logicznie intrygi powieściowej, śledzić niechybnie będzie z potęgającą się z każdym nowym feljetonem zainteresowaniem.

Z powodu jutrzejszego uroczystego święta N. P. Marii, numer następnego „Gazety Lwowskiej“ okazuje się w piątek, d. 9 b. m., o zwykłej porze.

Ta była do przawiżenia, że mimo po kilkusetdniowych trudach zechce wreszcie wypocząć. Przyszedł już wczoraj w tego miejsce ciepły podmuch. Czuły grud poczęły okrywać się ciemnymi plamami, pierwszą oznaką tajania. W nocy śnieg to zasypał, ale miękki, grzązki śnieg, z którego sączy się wilgoć. Wyszklili się trotuary przeważnie umiędzone i przeważnie też — nieposypane. Termometr podskoczył od razu na $+ 3^{\circ}$ C.

Wiadomości osobiste. Powszechną sympatią i szacunkiem otaczany w naszym mieście dr. Kazimierz Zgórski, nacze przy lekarz lwowskich kolei państwowych wyjeżdża do Gdańska, gdzie mu powierzono misję urzędzenia służby sanitarniej w tamtejszej dyrekcji kolejowej. Dr. Zórskiemu towarzyszyć będą w podróży gorące życzenia licznych jego pacjentów i przyjaciół.

Uznanie zasług. Z powodu przeniesienia D. O. G. z Kielc do Przemyśla, opuścił Kielce i generał Latinik. „Kurier Czesłowski“ zęgną go przy tej okazji w bardzo gorących wyrazach, podkreślając zasługę generała poniesioną przezeń na Górnym Śląsku, jego męstwo i otarność na całej użyteczności publicznej, zwłaszcza na Czerwony Krzyż i sieroty po poległych żołnierzach.

Fundusz wydawniczy. „Ruch filozoficzny“. Na fundusz ten złożył dr. Ignacy Hałpern 10.000 Mk.

(K. k.) Niewłaściwość. W jednym z szyków przy ul. Sykstuskiej, wśród baterji wódek rumowych film umieszczono obraz z podpisem „Polska odrodzona“. Na obrazie tym widnieje postać niewieścia, zrywająca kajłany, a obok rycerstwo i oczywiście Orzeł biały. Umieszczenie takiego obrazka — niewiedomo w jakim celu — na baterjach wódek jest karygodną profanacją i dziwnym się, że nikt nie zwrócił na to uwagi.

Najbliższy wieczór Związku Literatów polskich będzie — jak się dowiadujemy — poświęcony najnowszej poezji. Wiecór ten budzi wielkie zainteresowanie zarówno przez sam temat, jak i przez oso-

by, które wezmą w nim udział. Minowicie prelekcję wygłoszą: Jan Parandowski i Stanisław Wasylewski, utwory własne czytać będą dwaj poeci Skamandra — Feliks Pruszycki i Kazimierz Wierzyński. Niebawem podane będą szczegóły w listach i osobnych komunikatach.

Związek artystek polskich urządza — jak ogólnie — wystawę Gwiazdkową prac artystek polskich w salach przy placu Akademickim 1. I. p. Związkownicy będą mieli sposobność nabicia w okres gwiazdkowych upominków, rzeczy wart ściowych, szkiców i studiów olejnych i akwarelowych, po przystępnych cenach. Wystawa zajmie miejsce zapawne sześciokrotnie kulturalnej publiczności. O wacnie nastąpi 8 grudnia o godzinie 10. Wystawę zwidzać będzie można codziennie od godz. 9—3.

Wieczornica. Stowarzyszenie kupców i młodzieży handlowej święcąc w roku bieżącym 248 rocznicę swego istnienia, urządza dnia 8 b. m. o godz. 7 wieczorem uroczystą wieczornicę.

Diablik towarzyszy wczoraj tradycyjnie św. Mikołajowi jako rozdawca dóbr, położył czarną swą łapę na sprawozdaniu teatralnem, wsuwając je pod tabrykę Teatru Wielkiego, gdy przedstawienie odbyło się w Małym Nadto przechrcił wykonawcę roli Faustyńskiego p. Orzechowskiego na Orzełski, przy czym nadmiernie wypadł, że ojem chrześcijanym w tym wypadku nie był autor recenzji.

Z Pol. Tow. politechnicznego. We środę 7 b. m. o godzinie 6:15 dyskutują o nowym ustroju Politechniki i jej przyszłości. Referat przedłoży prof. H. Hauswald. Po tem utworzenie komisji dla ekonomii ciepła.

Otwarcie gwiazdkowej wystawy Związku Artystek polskich odbędzie się dnia 8. grudnia o godzinie 10 przy plac. Akademickim 1. I. p.

Ks. Sapieha Biskupem Spisza-Orawy.

Nareszcie! Jesteśmy już dziećmi polskiego Ojca, wiernymi biskupa krakowskiego ks. Adama Stefana Sapiehy. Tak trudno się było tej chwili doczekać! Politycznie przydzieleni do Polski, kościelnie byliśmy pod opieką biskupa spiskiego w Czechosłowacji. Przykre było to oczekiwanie i z tego względu, że bardzo pomalutko dochodziły dyspensy i kapituły, bo nie było bezpośredniego połączenia pocztowego, tylko gdzieś drogą okrężną na Cieszyn. Nie było pożądanem, aby się przydzielenie do Krakowa dalej ociagało przedewszystkiem ze względów politycznych. I chociaż nie tak prędko nastąpiła ta chwila, jak nam to obiecywano, radości to wcale nie zmniejsza.

Ile parafii się do Polski dostało? W biskupstwie spiskim jest w zwartej masie 47 parafii polskich (Czaca należy do biskupa w Nitrze). Z tych 47 przypadło do Polski 18, na Spiszu 9, na Orawie też 9. Są to prawie dwa dziekanaty w Jablonce na Orawie i w Niedzicy na Spiszu. Dziekanem orawskim jest ks. Stefan Hattiar, Słowak rodem z Rożembarku, niedzickim zaś ks. Jan Pataky, proboszcz w Kaewinie, też Słowak rodem

z Podegrodzia Spiskiego. Księży na przydzielonych skrawkach jest 23, z tego Polaków 9, Słowaków 14. Na Orawie z tych 9-ciu Polaków jest 8, na Spiszu niestety tylko 1.

Na Spiszu pracuje w Jurgowie ks. Antoni Sikora jako administrator. W całym biskupstwie spiskim jest 37 księży Polaków z urodzenia, lecz nie wszyscy czują się Polakami. Gdyby więc polskie parafie w Czechosłowacji można było obsadzić Polakami, toby jeszcze na 11 parafii zabrakło księży Polaków.

Jak się dostało do polskich parafii tyle księży Słowaków? Był to właśnie smutny los naszych ojców, że im władze węgierskie najsamprzód przez księży Słowaków chciały odebrać świadomość polskości, następnie zaś przez księży madziarofilijskich odebrać miały i to błędna świadomość słowacka. Pierwszy plan się prawie w zupełności udał. Szkoły, urzędnicy Słowacy i księża Słowacy byli narzędzem robiacem Słowaków mówiących po polsku. Ze się Madziarom nie udało naszych ludzi przerobić na Madziarów mówiących po polsku, chwala Bogu. Byłaby bowiem jeszcze większa i trudniejsza praca z uświadomieniem narodowem naszego ludu.

Księża Słowacy mają obiecanę, że się ich nie będzie zmuszać, aby po polsku kazania głosili. Pod tym względem się chyba żaden nie może skarżyć na nacisk z góry. Trudno było w rzeczywistości żądać od starszego lub starszaka księdza, aby się na gwałt uczył po polsku. Nie mamy też żadnej wątpliwości, że ks. biskup Sapieha przyłączy się do obietnicy danej przez polityczne czynniki. Lecz z drugiej strony jeszcze trudniej sobie wyobrażamy młodszych i młodych księży, chcących u nas pozostać i być tożsamości obywatelami polskimi, aby się najdłużej za parę lat po polsku nie nauczyli.

Ks. Ferdynand Machay.

Notatki literacko-artystyczne.

Z muzyki kościelnej. W Bazylice archikatedralnej obrz. rzym. i c. niemało soennści dodaje M. Kom. św. w dni niedzielne i święteczne udział ściewaków. Także w niedzielę dn. 4 b. m. wzbijają się uroczyste pienia pod stopy Kazimierzowej świątyni „ańskiej, podnosząc duchy i serca. P. Albin Domiżek, a ten prof. Czesława Zaremby pierwszy tenor odśpiewał „Monuski, Na s rzydła h pleśni“ i Gounoda „Ave Maria“. Ten, celam zbudowania dusznego poświęcony udział młodego śpiewaka w muzycznym widrze Sumy zwrócił naszą uwagę znawców.

Powszechna wykłady Uniwersytetu i Politechniki lwowskiej. Rok 23. Serja I. Grudzień 1921. Środa, 7. grudnia, Prof. Dr. J. Tokarski: Tętry pod mikroskopem (z obraz. świetln.), Sala XII. Politechniki. Piątek, 9. grudnia, Prof. Dr. Czekanowski: Z zagadnień rasowych Polski. Sala geologiczna Uniwersytetu (Długosza 8). Sobota, 10. grudnia, Prof. Dr. J. Sosn. Zubrzycki: Kościoły miasta Lwowa XVII. wieku (z obrazami świetln.), Sala XII. Politechniki. Niedziela, 11. grudnia, Prof. Dr. Koźłowski: Czasy przedhistoryczne Polski I. (z obrazami świetlnymi), Sala geologiczna Uniwersytetu (Długosza 8). Środa, 14. grudnia, Prof. Karol M. Łowski: Z tajemnic wnętrza ziemi I. (z obrazami świetln.), Sala XII. Politechniki. Czwartek, 15. grudnia i Piątek 16. grudnia, Prof. Dr. B. Fuński: O zdolnościach tańczych organizmów zwierzęcych (z obraz. świetln.), Sala geologiczna Uniwersytetu. Sobota, 17. grudnia, Prof. K. Miłowski: Z tajemnic wnętrza ziemi I. (z obrazami świetln.), Sala XII Politechniki. Niedziela, 18. grudnia, Prof. Dr. Koźłowski: Czasy przedhistoryczne Polski II. (z obrazami świetln.) Sala geologiczna Uniwersytetu (Długosza 8). Początek wyk. adów o godz. 7-mej. Wniedziela i święto o godz. 5-tej, Wstęp 30 Mkp.

Repertuar Teatru Miejskiego.

Początek przedstawień o godz. 7:20 wieczorem.

Dziś, we środę „Krag interesów“, maskarada w 3 aktach Jacinta Bonawenta (premiera). — W czwartek o godzinie 3 „Dziady“, sceny dramatycznej w 6 odsłonach Adama Mickiewicza; — wieczorem o godzinie 7:30 „Krag interesów“, maskarada w 3 aktach Jacinta Bonawenta. — W piątek „Krag interesów“, maskarada w 3 aktach Jacinta Bonawenta.

Repertuar Teatru Małego (ul. Gródecka 2).

Dziś, we środę, jutro, w czwartek i w piątek „Ten trzeci“, komedia w 3 aktach Sabadina Lopez

Repertuar Teatru Nowosel

Dzisiaj, we środę „Ostatni walc“, operetka w 3 aktach Oskara Straussa. — We czwartek o godzinie 8.30 po południu „Róża Stambulu“, operetka w 3 aktach Leona Falla; — wieczorem o godzinie 7.30 „Ostatni walc“, operetka w 3 aktach O. Straussa. — W piątek „Ostatni walc“, operetka w 3 aktach O. Straussa.

Udogodnienia w ruchu kolejowym z Gdańskiem.

(U) W związku z objęciem od dnia 1 grudnia przez r. kolej wolnego miasta Gdańska w zarząd Polskiej Kolei Państwowej, wprowadzone w kolejowej komunikacji osobowej, bagażowej i towarowej z obszarem wolnego miasta Gdańska pewne udogodnienia, połączone z korzyścią dla publiczności.

Podczas gdy dotychczas istniała możliwość bezpośredniej odprawy podróżnych tylko z pewnych miast po skich (w Małopolsce tylko ze Lwowa i z Krakowa) jedne do Gdańska i Sobót, rozszerza się obecnie odprawianie osób na wszystkie stacje polskie do wszystkich stacji gdańskich i na odwrót. Opłaty za przejazd osób pobiera się w polskiej stacji wyjazdu za całą odległość w walucie polskiej; w czasie przejazdu cena jazdy według taryfy polskiej, aż do polskich stacji pogranicznych, zaś od tych stacji do stacji gdańskiej według taryfy niemieckiej z przeliczeniem na walutę polską, na podstawie jednocześnie oznaczonego mnożnika. Odprawianie bagażu odbywa się w sposób analogiczny.

Towary i zwierzęta żywe przyjmuje się do przewozu za bezpośrednimi listami przewozowymi przeliczając na stacji polskiej do stacji gdańskich albo odwrotnie za całą przestrzeń we właściwych walutach, albo z góry do stacji pogranicznej w walucie polskiej z przekazaniem reszty na odbiorcę, albo wreszcie całe przewoźne przekazuje się na odbiorcę, który je niszczy we właściwych walutach. W kierunku odwrotnym z obszaru gdańskiego do Polski stosuje się przy opłacie przewoźnej tylko pierwsze dwie alternatywy.

Uśmiech z za grobu.

(Cieniem E. Fiderera).

Gdzieście wy ranki wiosenne, kiedy do klasy wpadało złote, poranne słońce, obiecujące różne dziwy i cuda? Gdzieście wy ławki, poczciwe towarzyszy, skrzypiące życzliwie na powitanie wiecznie wierzących się, a wesołych djabełków? Gdzieście wy, książki, z których przemawiały do nas dziwne, obce, nieznanne prawdy? Każda litera, każde zdanie szeptało o jakimś innym, cudownym świecie, który my same odkryjemy i zwiędzimy z radosnym podziwem!

Gdzieście ty wesoły i rozchichotany trytu szkolnego dzwonka? Na odgłos świętociwego wołania dzwonka milkną zwołana rozkrzyżczane, rozfiłowane gromadki. Już „godzina“ zaczyna się. Wchodzi cichym krokiem „dziazio Fiderercio“. Zawsze ten sam ma dla nas uśmiech łagodny, wszystko rozumiejący, uśmiech prawdziwej i serdecznej dobroci, który za serce chwytą. Nie

podnosi głosu, nie gniewa się nigdy, nie unosi się. Cieniem głosem tłumaczy ciekawie, jasno, spokojnie. Nie jest to typ profesora-wroga, tego „beltrina“ którego uczniowie nienawidzą i walczą z nim ryczącymi głosami i podstępami. „Dziazio Fiderercio“ musi się polubić za jego łagodny uśmiech, za jego zrozumienie dziecięcej duszy, za jego cudowną wyrozumiałość i cierpliwość. Nikt tak, jak on nie potrafi zamienić trudnych i zawiłych reguł greckiej gramatyki — na jasne, zrozumiałe i zaciiekawiające prawdy. Umie wydobyć z martwych liter szczerą piękno, promienne światło prawdziwej nauki. Na tle wiosennej jasności majowego poranka jego postać zgarbiła, drobna, nabiera blasków jasnych i staje się całą promienna i świetlana. Rój główek dziecięcych chyli się ku niemu, oczęta błyszczą zainteresowaniem, płoną szczerą ufnoscią. Dzieci odczuwają to dobrze, że to dusza kochająca je serdecznie, że to serce oddane im ofiarnie, jak rzucone między nie kwiat złoto-purpurowy. On nie gasklepi się w zimnej mądrości człowieka uczonego, autora wielu książek, on schodzi między młodzież niosąc jej nietylko pomoc i przewodnictwo na drodze nauki — ale podaje im też dłoń ojcowską w drodze życia.

Ozieście wy ranki wiosenne, pełne słońca, które zamieniało klasę w złotą komnatę dziecięcej radości? Gdzie jesteście drogi nasz przyjacielu i przewodniku „Dziazio Fiderercio“? Gdzie Twój uśmiech, ten uśmiech łagodny i mądry, który rozumiał mądrość wieków i wesołość dziecięcej duszy?

Białe płatki śniegu ścięły się eicho na Twój świeży grób. Wraz z Tobą, zda się, pogrzebano tam wiosenne ranki w słońcem zalanej klasie i te chwile dalekie i cudne, jak dziecięcy, naiwny sen. Pada śnieg na świeże mogiłę.

A jednak...

Nie wszystko z Ciebie uszło tam, pod białym śniegiem. Tyle lat minęło — i wchodzę znów do klasy, ale nie zasiedzę w jednej z ławek, by słuchać dziwów i odkrywać nowe światy. Mam przemówić do dusz dziecięcych, mam prowadzić je jasną, złotą drogą, tam, gdzie nas kiedyś prowadziłeś.

I wtedy Ty stajesz przy mnie.

Stajesz przy mnie z tym samym, co dawniej łagodnym i wyrozumiałym uśmiechem, z blaskiem cierplivej dobroci w oczach.

Próbuję iść tą drogą Twoją, za tym Twoim cudownym uśmiechem, który płynął ku mnie z za grobu.

M. Kossowska
dawna uczennica śp. Fiderera.

KORRESPONDENCJE.

Z Drohowyża.

Z ZAKŁADU SIROT W DROHOWYŻU coraz sympatyczniejsze zanotować można wiadomości. Dziecko, oddane tam na wychowanie

nie tylko odżywia się coraz lepiej, uczy się pod kierunkiem grup nauczycielskich, oddanych swemu szczeremu posłannictwu z całym zapalem, ale nadto krzepi się pod względem narodowym, aby nabrać miłości Ojczyzny na całe życie i wyrósł na pożytecznego obywatela Rzeczypospolitej wśród ciągłej myśli o obowiązkach służby dla odrodzonej Polski.

Dnia 22 ub. m. jako w rocznicę oswoobodzenia Lwowa, młodzież cała wysłuchała dzięki czynnemu mszy św. z „Te Deum“ i okolicznościowego wykładu kierownika szkoły meskiej p. Fr. Włodzygi, a na dzień 29 ub. m. przygotowuje obchód listopadowy, na który złoży się słowo wstępne dyrektora zakładu i dwie sztuczki „Pod Stoczek“ i „Andrzejowy Wieczór“, odegrane przez wychowanków. Dnia 5. grudnia awizował swój przyjazd do Zakładu drohowyżskiego św. Mikołaj w otoczeniu anielskich chorów, aby sierocie umilić jej sierocą dolę. Okolicznościowa sztuczka pełna patriotycznych wskazań, złoży się na to mikołajskie święto, na które dzieci czekają z upragnieniem. Niezależnie od tego w wolnych chwilach wręcza prace nad sporządzaniem gwiazd, szopek i ozdób na drzewka, które na Boże Narodzenie ozdobia ładnie i przebywalnie dzieci.

NOWA PLACÓWKA NARODOWA

powstała w Zakładzie sierót w Drohowyżu. Liczny personel nauczycielski i administracyjny wskrzesił tam dnia 24 ub. m. Kasyno zakładowe, które wskutek wypadków wojennych — jak tyle innych kresowych instytucji — uległo zniszczeniu. Ma ono na celu nietylko podtrzymanie ruchu towarzyskiego, niezbędnego w zamkniętej instytucji, jaką jest drohowyżski Zakład wychowawczy, ale co ważniejsze, ma być ono ostoją polskiej kultury dla Zakładu i okolicy, ma współdziałać z Czytelnią polską w Mikołajowie i być podpora dla narodowej pracy w powiecie żydaczowskim. Prezesem Kasyna wybrano kapelana zakładowego ks. kanonika Lewandowskiego, z którym współpracuje wydział świadomy swoich zadań. Nowej placówce narodowej należy wróżyć szybki rozwój dzięki poparciu Kuratorji Fundacji hr. St. Skarbka, która odnosi się do Kasyna bardzo przychylnie, dając mu nietylko umieszczenie w murach Zakładu, ale także stałą miesięczną subwencję na zakupno książek do biblioteki i prenumeratę czasopism.

POŻAR FOLWARKU.

Przed kilku dniami zbrodniczą ręką podłożony pożar, zniszczył doszczętnie 60 kóp żyta i zapasy słomy na folwarku drohowyżskim, przeznaczonym na wyżywienie sierót i ubogich. — Spłonęły dwa budynki i tylko zupełnie ciszy zawdzięczać trzeba, że pożar nie ogarnął kompleksu stajen, gorzelni i innych zabudowań folwarcznych, które kosztem wielu milionów odnowione bieżącego roku po zniszczeniach wojennych. — Szkoda wynikła z tego powodu oblicza się na dwa miliony marek, a czyja ręka w ten zbrodniczy sposób targnęła się na mienie sierót — niewiadomo.

Z powodu wystawy w Towarzystwie sztuk pięknych.

Ciężkie lata wojenne na sztuce polskiej we Lwowie pozostawiły niezaprzeczone piętno, które nie przekaże się zatrześć.

Nie twierdzę tak, aby Lwów zachowywał się obojętnie wobec celów kultury sztuki, jakoby nie był nigdy siedziskiem specylnego zamilowania i protegowania dzieł sztuki, jak n. p. Kraków, bądź co bądź publiczność lwowska odnosiła się zawsze bardzo sympatycznie do sztuki, a przed wojną zainteresowała się nią rzetelnie, czego dowodem uznania godne stawienie wobec zabytków miasta — muzeów, bibliotek — które nasze miasto posiada.

Towarzystwo sztuk pięknych istniejące we Lwowie prawie lat 40 było jedyną placówką, jaka utrzymywała kontakt między publicznością a twórcami sztuki. Przez hodowało różne chwile w swym istnieniu — i lepsze, dobre, to znów gorsze i smutne: żyło ciągle w komornem, nie mając własnego kąta, w zależności od sprzedanych akcji, w zależności od

kierującej ręki. Wreszcie czasy wojenne odbiły się na owej instytucji tak silnie, że była przed niedawnym czasem chwila gdzie Dyrekcja serjo zastanawiała się nad konieczną likwidacją i rozwiązaniem Towarzystwa.

Ozwały się jednak na posiedzeniu Dyrekcji głosy, i to bardzo silne, że talia placówka kultury sztuki we Lwowie istnieć powinna, istnieć musi, że byłoby wydanem sobie świadectwo niedołężności, świadectwa braku woli gdyby Towarzystwo przestało istnieć.

Towarzystwo sztuk pięknych, ow. Tow. przyjaciół sztuk pięknych jest zresztą nietylko placówką kultury sztuki polskiej, lecz — jak to już wyżej powiedziałem nawiasowo — łącznikiem między publicznością a artystami.

Związek plastyków nie przeszkadza w niemy istnieniu Towarzystwa, ani ono Związkowi. Są miasta, w których istnieje po kilka takich Towarzystw i kilka Związków plastyków — a jednak wszystkie istnieją, rozwijają się, utrzymują z sobą związki, przedewszystkiem zaś pracują zgodnie w poczuciu obowiązków do jących się powołane. Związek artystów jest również konieczny dla ochrony, obrony i dla wspólnych interesów całej druzyny artystycznej, zamieszkałej we Lwowie i we wschodniej części Małopolski.

Artyci we Lwowie utworzyli Związek, jako od tam Powszechnego Związku artystów, którego komitet wykonawczy ma siedzibę w Warszawie, muszą mieć swoją reprezentację tam, gdzie ją mieć powinni. Nie mają oni na celu bynajmniej bojkotowania lub podkopywania Towarzystwa sztuk pięknych: owszem, wszystko możliwe uczynią, aby utrzymać nadal tę ważną dla nas placówkę.

Już niebawem przyjdzie reorganizacja Towarzystwa. Nowe statuta, nowa dyrekcja — jest nawet nadzieja — że Sztuka lwowska otrzyma wreszcie swój kąt własny. Jest we Lwowie wielu ludzi dobrej woli, potrzeba tylko dobrej administracji, chętniej i cierplivej pracy, a rozwój Towarzystwa sztuk pięknych potoczy się w przyszłości o wiele zwawiej, tem samem zaś uzyska ono silne podstawy egzystencji.

Na razie dało Towarzystwo znak żywotności — urządzeniem wystawy p. Janiny Nowakowej, Tadeusza Rybkowskiego i Adama Bunscha, którą omówił już i fachowej ocenie poddał w „Gazecie Lwowskiej“ ks. Żyła.

Tadeusz Rybkowski.

Sarna za zmarłego. Z zeznań wnioskodawczyni i świadka Karola Madery wynika, że Mikołaj Iwaniszyn jako żołnierz 89 pp. byłej armji austr. brał czynny udział w walkach pod Tarnowem w listopadzie 1914 podczas których został ranny w głowę i po tego czasie nie daje o sobie żadnego znaku życia. Prawdopodobnie wówczas zginął. Na podstawie ustawy z 31/3 1918 Nr. 128 Dupa. wdłara się postępowanie o uznanie za zmarłego Mikołaja Iwaniszyna. Wydać się przez ogólne wezwanie, się udzielono Sądowi lub kuratorowi Panu Dr. Pentakowskiemu adwokatowi w Rudkach wiadomości o powyższym wymienionym. Sąd ten, na ponowną prośbę po dniu 1. marca 1922 rozstrzygnie o uznaniu za zmarłego.

Sąd okręgowy, Oddział V. Sambor dnia 20. lipca 1921. 11661

ROZMAITE OBWIESZCZENIA.

L. 28.661/21. Obwieszczenie w celu nacania hurtowni tytoniu w Połocku złotym. Hurtownia tytoniu będzie obsadzona drogą publicznej konkurencji. Hurtownia przydzielona jest z poborem do Urzędu sprzedaży tytoniu w Monasterzyskach. W rocznym okresie od 1. listopada 1920 do 31. października 1921 wydane w tejże hurtowni przydziałowym przedsiębiorstwom sprzedaży materiałów tytoniowych za cenę kupna w kwocie 1.897.179 Mkp. 50 fen. obliczony wedle ceny dla konsumentów, zbyt dla sklepu tytoniowego hurtowni wynosił 1.718.010 Mkp. 50 fen. od czego hurtownik osiągnął zysk w kwocie 161.492 Mkp. 86 fen. Inwalidzi nie mają w swych cięrtach czynić żadnych nadaży tylko oświadczyć, że zgadzają się na

M. K. Z.
Koleje państwowe.
Dyrekcja stażist. wowska.

L. 750/11/7.

W Y K A Z

Wólewódtw, miast, powiatowych ciał samorządowych i organizacji gospodarczo-społecznych mających mianow.ć wżędnę wyłerać członków do Dyskcyjnej Rady Kolejowej przy Dyrekcji Kolei Państwowych w STANISŁAWOWIE.

Nazwa	Ilość członków	Ilość zast. członków	Uwagi
Województwo			
Stanisławowskie Tarnopolskie	3	5	
Miasta			
Stanisławów	1	1	
Kolomyja	1	1	
Czortków	1	1	
Nadwórna	1	1	
Powiaty województwa Stanisławowskiego			
Bohorodzany Dolina Hodosenka Kalusz Kolomyja Kosów Nadwórna Peczenizyn Rohatyn Śniatyn Stanisławów Tłumacz Żydaczów			Wybiera także do Lwowskiej D. R. K.
Powiaty wojew. T. r. o- polskiego			
Borszczów Brzeżany Buczac Czortków Husiatyn Trembowla Taropól Zaleszczyki			Wybiera także do Lwowskiej D. R. K.
Powiaty woj. Lwów			
Bircza Lwów			Wybiera także do Lwowskiej D. R. K.
Organizacje gospodarczo-społeczne			
Izba Handlowa i Przemysłowa Lwów Izba Handlowa i Przemysłowa Brody Centralny Związek Małopolskiego Przemysłu Fabrycznego Lwów Filja Banku Krajowego, Hipotecznego, Małopolskiego i Polskiego Banku Handlowego w Stanisławowie Związek „Ziemianin” w Stanisławowie Towarzystwo Gospodarskie Lwów Krajowe Towarzystwo Naftowe Lwów Izba Pracodawców w Birkowie pod Nadwórna Syndykat Urzędowy Lwów Związek Młynarzy Lwów Zjednoczony Przemysł S. trytusowy Lwów	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	Wybiera także do Lwowskiej D. R. K. dito Wybiera także do Lwowskiej D. R. K. dito

Wady ustanowione w obwieszczeniu. Wadym wynosi 37.600 Mkp. Inwalidów zwalnia się od składania wady. Oierdy mają być włączone do dnia 29. grudnia 1921 do godz. 11 przed południem na przepisany druk do Dyrekcji okręgu skarbowego w Stanisławowie. Dyrekcja Okręgu Skarbowego. Stanisławów dnia 28. listopada 1921. 12075 1-3

Prez. 21.943/21. Ogłoszenie. Notariusz Dr. Stanisław Stein przeniesiony z Liszek do Krakowa zakończy urządowanie w Liszkach w dniu 30. listopada 1921 a obejmuje urządowanie w Krakowie w dniu 1. grudnia 1921.

Sąd apelacyjny. Kraków dnia 28. listopada 1921. 12065 1-3

Prez. 21.943/21. Ogłoszenie. Pan Zygmunt Kaszyński mianowany notariuszem w Liszkach, złożył w dniu 26. listopada 1921 przepisany przysięgę i obejmuje urząd notariusza w Liszkach w dniu 30. listopada 1921. Sąd apelacyjny. Kraków dnia 28. listopada 1921. 12065 1-3

C. X.429/21/1. Edykt. Strona powodowa Stefan Cieśla, Antoni Cieśla i Maria Cieśla zam. Śniłucz w Łozowie wnieśli skargę przeciw stronie pozwanej niewiadomemu z miejsca pobytu Wawrzukowi Stankiewiczowi z Łozowy o uznanie prawa własności do par. grunt. lk. 1011/1 gminy kat. Łozowa do lcz. C. X. 429/21. Audiencia do ustnej rozprawy została wyznaczona na 26. grudnia 1921 godz. 9 przed poł. w tym sądzie sału rozpraw 22. Ponieważ miejsce pobytu strony pozwanej jest nieznane, ustanawia się dla niej kuratorem w osobie adwokata Dra Landesa w Tarnopolu, który ja będzie zastępował na jej koszt i ubezpieczeństwo dotąd, dopóki ona sama się nie stawi i nie ustanowi pełnomocnika.

Sąd powiatowy, Oddział X. Tarnopol dnia 10. listopada 1921. 12084 1-3

Prez. 21642/21. Ogłoszenie. Notariusz Dr. Stefan Córa przeniesiony z Samboru do Zakopanego obejmuje urządowanie w Zakopanem w dniu 1. grudnia 1921 r.

Prezes Sądu apelacyjnego: Wolter m.p. Kraków dnia 25. listopada 1921. 12063 1-3

C. 210/21/4. Edykt. Przeciw Kazimierzowi Wolińskiemu, którego miejsce pobytu jest nieznane, wniślonym został do Sądu powiatowego w Radomyślu wielkim przez Agnieszkę Kućcio w Samborze o odcisnienie i alimenty. Na podstawie pozwu wyznaczono audjencje na dzień 17. grudnia 1921 o godz. 9 rano w Sądzie tut. sala Nr. 2. Celem strzeżenia praw Agnieszki Kućcio ustanawia się oica tegoż Stanisława Wolińskiego w Radomyślu wielkim kuratorem. Tenże kurator zastępować będzie wyż wymienionego w rzeczonym sprawie na jego koszt i niebezpieczeństwo, dopóki on w Sądzie się nie zgłosi lub pełnomocnika nie zamianuje.

Sąd powiatowy, Oddział IV. Radomyśl wielki dnia 27. września 1921. 12133 1-3

C. O. II. 49/21. Edykt. Strona pozwająca: małż. Iwana Minjalnika i jego żona Pawlina zastep. przez oikowu Agnieszka Udyłowska w Jbłonowie. przeciw stronie pozwanej: małż. Agnieszki i Władysława z Jbłonowa i małż. Agnieszki i Władysława z Jbłonowa. o uznanie własności gruntu i t. d. do C. O. II. 49/21. Audjencia do ustnej rozprawy wyznaczono na dzień 20/12 1922 god. 8 rano w tym sądzie. Pozani miejsce pobytu strony pozwanej jest nieznane, ustanawia się dla niej kuratorem w osobie adwokata Dra Landesa w Tarnopolu, który ja będzie zastępował na jej koszt i ubezpieczeństwo dotąd, dopóki ona sama się nie stawi i nie ustanowi pełnomocnika.

Sąd powiatowy, Oddział V. Jbłonów dnia 21.XI. 1921. 12089

C. O. II. 491/21. Edykt. Strona pozwająca: Anna z Strujki i jej małż. Władysław i Olszyna z Strujki przeciw stronie pozwanej: małż. Agnieszki i Władysława z Strujki i jej małż. Agnieszki i Władysława z Strujki. o uznanie własności gruntu i t. d. do C. O. II. 491/21. Audjencia do ustnej rozprawy wyznaczono na dzień 20. grudnia 1921 god. 9 rano w tym sądzie. Pozani miejsce pobytu strony pozwanej jest nieznane, ustanawia się dla niej kuratorem w osobie adwokata Dra Landesa w Tarnopolu, który ja będzie zastępował na jej koszt i ubezpieczeństwo dotąd, dopóki ona sama się nie stawi i nie ustanowi pełnomocnika.

Sąd powiatowy, Oddział V. Jbłonów, dnia 21/XI. 1921. 12090

KONKURSY.

Prez. 21.875/21. Konkurs. Przy Sądzie okręgowym w Tarnowie jest do obsadzenia posada podurzędnika. Odpowiednio udokumentowane podania o nadanie tej posady lub też o inną posade podurzędnika wskutek przeniesienia opróżnić się mogąca należy wnieść w drodze służbowej do dnia 15. stycznia 1922 na ręce Prezesa Sądu apelacyjnego w Krakowie.

Prezes Sądu apelacyjnego: Wolter. Kraków dnia 29. listopada 1921. 12122 1-3

L. 1517. Konkurs. Wydział powiatowy w Tłumaczu rozpisuje konkurs na posadę drogomistrza powiatowego z siedzibą urzędową w Ottyni, w XI. stopniu służbowym funkcyjnarzów państwowych z dodatkami drożyznianymi temu stopniowi przysługującymi Podania zaopatrzone w metrykę chrztu, świadectwa przynależności i dowodu polskiego obywatelstwa, świadectwa z ukończonej szkoły konduktorów drogowych przy Wydziale krajowym, względnie innej fachowej szkoły technicznej, należy wnieść w terminie do 31. grudnia 1921 do Wydziału powiatowego w Tłumaczu. Pierwszeństwo pozostawia się odpowiednio ukwalifikowanym zdemobilizowanym z Wojska Polskiego.

Z Wydziału powiatowego. Komisarz rządowy: Piotr Szczepański. Tłumacz dnia 26. listopada 1921. 12123 1-3

WYROKI PRASOWE.

Pr. 458/21. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść czasopisma „Rus” Nr. 10 (139) z dnia 28. listopada 1921 w artykule „Prawosławie w Polsce” w ustępie między „Polskim” a „właściami” zawiera znamiona określone w par. 65 a) u. k., uznaj dokonaną w dniu 26. listopada 1921 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził znieszczenie całego nakładu — i wydał w myśl par. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego.

Sąd okręgowy karny. Lwów dnia 29. listopada 1921. 12055

Pr. 459/21. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść czasopisma „Wpered” Nr. 221 (706) z dnia 27. listopada 1921 w artykule 1) „Trudna Problema Polzacz” w ustępach a) od „pustyia sia na” do „polityky”; b) między słowami „wojennabo widzhodowani” a „Zahrozonyi kaptal”; c) od „Newdoweleni jak” do „na komandni”. 2) „Syla” w ustępach a) między słowami „Syl” a „Pifwodni”; b) między słowami „zawierza z” a „par. 87 k. z.”; c) od słowa „Asta lch” do „na nocy”. d) między słowami „czyrsky rozpadni” a „sta 22.” zawiera znamiona ad 1a) 1a) b) c) d) określone w par. 65 a, zaś ad 1b) c) występnz z par. 203 uk., uznaj dokonaną w dniu 26. listopada 1921 konfiskatę za

